

Prof. dr hab. Hanna Klikocka
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie
Katedra Ekonomii i Agrobiznesu
Ul. Akademicka 13

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Pana mgr inż. Marcina Łańskiego

pt. "Ocena gospodarki azotowej czterech odmian pszenicy ozimej w okresie przed i po kwitnieniu na tle poziomu ochrony łąnu"

Podstawa formalno-prawna opracowania recenzji

Recenzję rozprawy doktorskiej mgr inż. Marcina Łańskiego opracowano zgodnie z uchwałą Rady Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii (obecnie Wydział Rolnictwa, Ogrodnictwa i Bioinżynierii) Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 19.10.2018 r. na podstawie pisma Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscypliny Rolnictwo i Ogrodnictwo prof. dr. hab. Andrzeja Blecharczyka z dnia 20.04.2021 r. (RNDRiO- 012/4000/2021).

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska mgr inż. Marcina Łańskiego została wykonana w Katedrze Chemii Rolnej i Biogeochemii Środowiska Wydziału Rolnictwa i Bioinżynierii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu pod kierunkiem prof. dr hab. Witolda Grzebisza – promotora.

Przewód został wszczęty w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, w dziedzinie nauki rolniczej, w dyscyplinie agronomia.

1. Problematyka badawcza pracy

Stale zwiększająca się liczba ludności na Świecie wymusza konieczność zwiększenia produkcji żywności w ilości blisko podwojonej, o optymalnych parametrach jakościowych, co może mieć jednak negatywny wpływ na funkcjonowanie ekosystemów.

W ostatnim 100-leciu wielkość produkcji rolnej była funkcją dwóch czynników, a mianowicie – plonów i powierzchni świeżo zagospodarowanych gleb. Obecnie

działanie tych czynników może być niewystarczające. Jak wiadomo plon i jego wysokość wynika ze współdziałania trzech głównych grup czynników, a mianowicie i) postępu biologicznego – nowych odmian, ii) intensyfikacji nawożenia azotem, iii) intensyfikacji chemicznej ochrony łąnów/plantacji. Istotą wykorzystania potencjału produkcyjnego współczesnych odmian jest wysoka efektywność wody i azotu, będących tzw. czynnikami ograniczającymi plony.

Zgodnie z założeniami „Rolnictwa zrównoważonego – *Sustainable Agriculture*) stosowanie dużych dawek azotu i pestycydów powoduje presję (zanieczyszczenie) środowiska naturalnego. Jednakże przeprowadzone analizy i symulacje pokrycia potrzeb żywnościowych intensywnie rosnącej populacji ludzkiej jednoznacznie wykazały, że nie można wyeliminować ani azotu, ani też pestycydów z produkcji rolniczej. Rozwijana obecnie koncepcja produkcji rolnej określana terminem „Zrównoważona Intensyfikacja Rolnictwa” zakłada definicję „podwójnego celu”, której istotą jest *„wytworzenie większej ilości żywności o wysokiej jakości na jednostkę użytych i stosowanych środków produkcji, biorąc pod uwagę zarówno żyzność gleby, jak i środki produkcji (nawozy, pestycydy, paliwo), oraz ochronę istniejących ekosystemy przed degradacją.”*

Na podstawie powyżej przedstawionych głównych aspektów produkcji roślinnej, można stwierdzić, że w najbliższym 30-leciu możliwa będzie realizacja tzw. „podwójnego celu”, wymagać to będzie jednak synchronizacji zarówno w zakresie doboru odmiany uprawianej rośliny, dostosowanej do lokalnych warunków środowiskowych (gleba, klimat), jak i zestawu podstawowych zabiegów agrotechnicznych, czyli dawek azotu i poziomu ochrony roślin, w tym ochrony fungicydowej. Wskazany powyżej zakres problematyki badawczej został podjęty w pracy doktorskiej Pana mgr inż. Marcina Łańskiego. Temat rozprawy doktorskiej należy zatem uznać za jak najbardziej ważny i uzasadniony. Dlatego też podjęte przez Autora badania w tym zakresie oceniam wysoko zarówno z poznawczego, jak i utylitarnego punktu widzenia. Uzyskane w pracy wyniki badań odpowiadają na pytania dotyczące możliwości i celowości stosowania nawożenia azotem przed i po kwitnieniu czterech odmian pszenicy na tle ochrony fungicydowej na:

i) plon, strukturę plonu i jakość technologicznej ziarna odmian pszenicy konsumpcyjnej;

- ii) wskaźniki gospodarki suchą masą odmian pszenicy w kardynalnych fazach formowania plonu;
- iii) składniki pokarmowe warunkujące wzrost i plonowanie odmian pszenicy w kardynalnych fazach formowania plonu;
- iv) saldo bilansowe azotu w łanie odmian pszenicy w kardynalnych fazach formowania plonu;
- v) wskaźniki efektywności azotu.

2. Ocena formalna pracy

Przedłożona do oceny dysertacja liczy łącznie 226 stron, w tym 44 tabele, 61 rycin i 21 załączników. Spis wykorzystanej literatury obejmuje 223 pozycje drukowane (czego 166 stanowią pozycje obcojęzyczne) i odniesienia do 10 stron internetowych. Na początku pracy zamieszczono 2,5 stronicowe streszczenia w języku polskim i angielskim (rozdział 1, 2) i 3 stronicowy spis akronimów użytych w pracy doktorskiej (rozdział 3).

Dokonując formalnej oceny pracy doktorskiej mgr inż. Marcina Łańskiego należy podkreślić, że treść rozprawy została ujęta w kolejnych 8 rozdziałach (4. WSTĘP, 5. METODYKA, 6. WARUNKI METEOROLOGICZNE, 7. WYNIKI BADAŃ, 8. DYSKUSJA, 9. WNIOSKI, 10. LITERATURA, 11 ZAŁĄCZNIKI, w obrębie których wyróżniono podrozdziały I-go i II-go rzędu.

We WSTĘPIE liczącym 34 strony, Autor wydzielił Problem badawczy, Hipotezę badawczą i Cele pracy, Przegląd literatury, a w nim 7 podrozdziałów 2-go rzędu, dotyczy w szczególności pochodzenia i znaczenia gospodarczego pszenicy, jej potencjału plonotwórczego, potrzeb pokarmowych, znaczenia azotu w nawożeniu i ochrony łanu. W rozdziale 5. METODYKA, Autor na 15 stronach wyodrębnił 9 podrozdziałów I-go rzędu i 7 podrozdziałów 2-go rzędu, opisujących lokalizację doświadczenia i warunki glebowe, schemat doświadczenia, zabiegi agrotechniczne i charakterystykę badanych odmian, pomiary i oznaczenia, wskaźniki i obliczenia statystyczne. WARUNKI METEOROLOGICZNE zostały opisane na 4 stronach i przedstawiają bardzo szczegółowy opis temperatury i opadów w okresie badań w zestawieniu z wieloleciem. WYNIKI BADAN, jako rozdział 7 zostały opisane na 92 stronach w 12 podrozdziałach. Wyniki badań zaprezentowano w 24 tabelach i na 42

rycinach. Wyniki badań odniesiono również do znajdujących się w załącznikach 21 tabelach z analizą wariancji badanych cech. W rozdziale 8. DYSKUSJA (22 strony) Doktorant przeprowadził konfrontację uzyskanych wyników badań z danymi literaturowymi. W rozdziale 9. rozprawy liczącym 2,5 strony maszynopisu Autor zamieścił 22 wnioski wynikające z przeprowadzonych badań. Spis literatury wykorzystanej w pracy zamieszczony w rozdziale 10. LITERATURA obejmuje 223 pozycje drukowane (czego 166 stanowią pozycje obcojęzyczne) i odniesienia do 10 stron internetowych. Są one pod względem formalnym cytowane w sposób właściwy. Układ pracy jest poprawny i nie budzi zastrzeżeń. Doktorant zachował właściwe proporcje pomiędzy poszczególnymi rozdziałami, a ich udział w całej objętości rozprawy doktorskiej jest proporcjonalnie wyważony. Poszczególne rozdziały i podrozdziały stanowią logiczną całość. Praca napisana jest poprawną polszczyzną, a stosowanie precyzyjnej terminologii pozwala na dokładną analizę uzyskanych wyników. Struktura tak przygotowanej dysertacji spełnia wymogi formalne stawiane tego typu opracowaniom.

3. Ocena merytoryczna pracy

Przedłożona do oceny rozprawa doktorska została przygotowana w oparciu o oryginalne wyniki badań własnych, uzyskane przez Autora na podstawie badań polowych prowadzonych w sezonach 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019.

TYTUŁ - rozprawy doktorskiej „Ocena gospodarki azotowej czterech odmian pszenicy ozimej w okresie przed i po kwitnieniu na tle poziomu ochrony ładu” został sformułowany w sposób jasny i w pełni odzwierciedla treści zawarte w pracy.

Wysoko oceniam rozdział 4. WSTĘP, w którym Autor poza sprecyzowaniem problemu badawczego, założeniem hipotezy badawczej i określeniem celów realizowanych w trakcie badań w sposób syntetyczny dokonał przeglądu literatury. Realizowane badania opierały się na założeniu, że ochrona roślin jest czynnikiem istotnie różnicującym wskaźniki gospodarki azotem odmian pszenicy ozimej, a tym samym decydującym o doborze odmian do uprawy w danych warunkach agroekologicznych.

Doktorant w sposób przejrzysty sformułował i uzasadnił cel podjętych badań, którym było określenie: (1) plonu, struktury plonu i jakości technologicznej ziarna

czterech odmian pszenicy konsumpcyjnej; (2) wskaźników gospodarki suchą masą, składników pokarmowych i salda bilansowego azotu odmian pszenicy w kardynalnych fazach formowania plonu; (3) wskaźników efektywności azotu.

W ramach Przeglądu literatury Autor przeanalizował pochodzenie i znaczenie gospodarcze pszenicy, jej potencjał produkcyjny, potrzeby pokarmowe, krytyczne fazy formowania plonu pszenicy, gospodarkę azotem w łanie pszenicy, efektywność azotu i ochronę łanu. Podrozdział ten Autor dysertacji napisał w sposób przejrzysty, dając dobrą podstawę do dyskusji uzyskanych wyników badań. Przedstawione przez Doktoranta liczne i aktualne, w znacznej ilości najnowsze publikacje wiążą się ściśle z zakresem ocenianej pracy.

Rozdział METODYKA Autor dysertacji podzielił na pięć podrozdziałów, w których scharakteryzował doświadczenie polowe z uwzględnieniem lokalizacji i warunków glebowych oraz opisu przebiegu doświadczenia i zastosowanych czynników eksperymentalnych. Przedstawił wykaz działań agrotechnicznych prowadzonych na poletkach doświadczalnych i opis badanych odmian. Jeden z podrozdziałów Doktorant przeznaczył na szczegółowy opis poboru próbek glebowych i roślinnych oraz laboratoryjny sposób ich oznaczenia. W innym podrozdziale Autor badań opisał metody obliczania wskaźników gospodarki suchą masą, azotem i efektywności azotu oraz ocenę stanu odżywienia pszenicy i zawartości składników mineralnych w ziarnie. Ponadto opisano sposób oceny porażenia roślin pszenicy przez choroby grzybowe. Ostatnim rozdziałem METODYKI jest opis obliczeń statystycznych.

Doświadczenie polowe założono w sezonie wegetacyjnym 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 w Centrum Kompetencji BASF w Pamiątkowie, gmina Szamotuły, powiat szamotulski, województwo wielkopolskie. Przedplonem w każdym sezonie badań był rzepak ozimy. Gleba z gatunku glina piaszczysta została zaliczona do klasy bonitacyjnej IIIb, kompleks pszeny dobry. Sezony wegetacyjne w okresie badań cechowały się skrajnie różnym przebiegiem pogody w okresie wegetacji, odpowiednio zdefiniowanymi w kolejności: 1 - jako wilgotny, 2 - ekstremalnie suchy, 3 - bardzo suchy. W trójczynnikowym doświadczeniu polowym założonym w układzie split-plot czynnikami były: 1) dwa poziomy ochrony fungicydowej (pełna ochrona, OCH+, brak ochrony, OCH-); 2) 4 odmiany: Astoria (AS), Farmeur (FA), Arkadia

(AR), Tulecka (TU), 3) 3 dawki azotu, N: kontrola azotowa, 0; 160; 240 kg·ha⁻¹. Przeprowadzone doświadczenie polowe składało się z 24 obiektów doświadczalnych, realizowanych w trzech powtórzeniach, co dało łącznie 72 poletka. Obiekty były w pełni rozlosowane, a powierzchnia poletek wynosiła 13,5 m² (3 x 4,5 m). Siew pszenicy ozimej odbywał się w terminie optymalnym dla regionu, a norma wysiewu dla badanych odmian wynosiła 350 szt. żywych nasion/m². Przeprowadzone zabiegi agrotechniczne przedstawiono szczegółowo w tabelach, dla każdego roku z podaniem daty wykonania zabiegu. Świadczy to, że eksperyment był szczegółowo zaplanowany i przeprowadzony. Brakuje mi jednak informacji, w których fazach rozwojowych pszenicy Autor badań stosował nawożenie azotem i przy jakim podziale dawek. Pytanie uznaję za ważne, gdyż poziom nawożenia azotem był jednym z trzech czynników doświadczenia. Podsumowując ten rozdział należy podkreślić, że analiza metodologicznej strony badań wskazuje na oryginalne podejście Doktoranta do realizacji zadania badawczego. Obejmuje to zarówno etap projektowania badań i sposobu doboru czynników doświadczalnych oraz realizacji doświadczeń polowych.

Chcę poprosić Autora badań o wyjaśnienie, w jaki sposób przeprowadził ocenę struktury plonu i jakie oraz jak prowadził pomiary biometryczne na poletkach. Proszę również o wyjaśnienie w jaki sposób Doktorant pobierał próbki biomasy roślinnej w badanych fazach rozwojowych pszenicy ozimej.

W rozdziale 6. WARUNKI METEOROLOGICZNE Doktorant przeanalizował dane meteorologiczne (temperatura, opad) w poszczególnych sezonach wegetacyjnych prowadzenia doświadczenia polowego, odnosząc je również do danych z wielolecia.

Rozdział 7. WYNIKI BADAN stanowi najobszerniejszą część rozprawy, w której Autor przedstawił wyniki badań oraz dokonał ich interpretacji. Uzyskane wyniki Doktorant przedstawił w formie tabel i rycin, których tytuły są na ogół komunikatywne i jednoznacznie informują o rodzaju przedstawionych cech. Autor wnikliwie przeanalizował wyniki badań. W zakresie pomiarów biometrycznych pszenicy określił: masę i strukturę biomasy roślin w stadium BBCH 30-31; BBCH 56-58; BBCH 89-90; elementy struktury plonu w BBCH 89-90 (liczba kłosów, liczba ziarniaków w kłosie, liczba ziarniaków na m⁻², masa 1000 ziarniaków), plon ziarna. Oznaczenia chemiczne w w/w stadiach i częściach rośliny obejmowały: zawartość N, P, K, Ca,

Mg, Fe, Mn, Zn, Cu. Zakres wskaźników gospodarki N i suchą masą w okresie od BBCH 56-58 do BBCH 89-90 obejmował: kwotę remobilizacji, efektywność remobilizacji, udział remobilizowanej suchej masy i N w plonie ziarna, kwotę fotosyntezy bieżącej, udział fotosyntezy bieżącej w plonie ziarna, kwotę pobrania N z gleby po stadium BBCH 56-58, udział N glebowego w masie N ziarna. Wskaźniki efektywności obejmowały: efektywność brutto, netto i fizjologiczną azotu, wykorzystanie N z nawozów, a także netto przyrost plonu ziarna i akumulacji N.

Doktorant w tym rozdziale zgodnie i ustaloną hierarchią czynników doświadczenia i lat badań dokonał analizy statystycznej wymienionych cech badawczych i wskaźników. Do interpretacji wyników wykorzystano analizę wariancji, korelacji, regresji, post-hoc i obliczono współczynniki zmienności. Tak dogłębne opracowanie statystyczne uzyskanych wyników badań w istotny sposób podnosi wartość rozprawy, dając podstawę zarówno do ich właściwej oceny, dokonania dyskusji z literaturą tematu oraz sprecyzowania racjonalnych wniosków.

Za bardzo dobre rozwiązanie tej części pracy uważam umieszczenie części wyników w formie czytelnych tabel i rycin w obrębie rozdziału 7, a części w formie 21 załączników (analiza wariancji) na końcu pracy.

W rozdziale 8. DYSKUSJA WYNIKÓW Doktorant dokonał skonfrontowania uzyskanych wyników badań z właściwie dobraną literaturą naukową. Dało to Autorowi dysertacji możliwość wyjaśnienia rozbieżności i podobieństw uzyskanych danych. Doktorant na rozpoczęciu tego rozdziału zadaje pytania, związane z gospodarką azotową łąnu pszenicy, na które poszukuje odpowiedzi w przeprowadzonych badaniach własnych i poszukuje ich potwierdzenia w literaturze. W sześciu podrozdziałach Doktorant poszukuje odpowiedzi i prowadzi dyskusję problemową, w temacie:

- 1) Czy poziom ochrony łąnu i nawożenia azotem istotnie różnicuje plony ziarna i cechy jakościowe plonu testowanych odmian pszenicy ozimej?
- 2) Czy stan i struktura biomasy testowanych odmian pszenicy w późnej fazie kłoszenia istotnie kształtuje plon ziarna?
- 3) Czy poziom ochrony łąnu i nawożenie azotem istotnie różnicuje stan odżywienia odmian pszenicy w okresie wegetacji?

4) Czy i które wskaźniki gospodarki azotem pszenicy w późniejszej fazie istotnie różnicują, a tym samym mogą być traktowane jako cechy specyficzne dla danej odmiany?

Dyskusja wyników charakteryzuje się logicznym i przejrzystym układem, trafnością oraz właściwie dobraną i zinterpretowaną literaturą w odniesieniu do własnych wyników badań.

Jednakże w tym miejscu proszę, aby Autor rozprawy wyjaśnił szerzej:

1). Jak wytłumaczyć wpływ ochrony roślin na pobieranie azotu przez niektóre odmiany pszenicy po kwitnieniu?

2). Jakie były różnice odmianowe na tle ochrony roślin w kształtowaniu struktury źródeł plonu (remobilizacja i fotosynteza bieżąca) na przykładzie odmiany Astoria i Farmeur, ryc. 5.3a i 5.3b)

Rozprawa doktorska kończy się 22 wnioskami, które w przeważającej większości wskazują na pozytywne działanie zastosowanych czynników doświadczalnych na roślinę testową. Są one adekwatne do uzyskanych wyników i oprócz walorów poznawczych mają również znaczenie praktyczne. Ważne do podkreślenia jest to, że rozkład warunków pogodowych do realizacji badań był wysoce niekomfortowy, wręcz zły, a pomimo tego doktorant wyciągnął szereg ważnych naukowo i praktycznie wniosków.

Zakres osiągnięć naukowych pracy jest bardzo szeroki. Przeprowadzone badania wykazały między innymi, że plon ziarna, struktura plonu, jakość technologiczna i skład chemiczny generalnie zależały od odmiany, dawki nawożenia azotem, ochrony fungicydowej i rozkładu pogody. Zastosowane w doświadczeniu odmiany pszenicy miały zróżnicowaną reakcję na działanie pozostałych czynników badań. Wykazano, że progresywny trend wzrostu plonów pszenicy w reakcji na wzrastające dawki azotu wywołany współdziałaniem niekorzystnych warunków pogodowych w połączeniu z jednoczesnym brakiem ochrony, pośrednio potwierdził niedobór azotu w krytycznych fazach formowania plonu. Doktorant wykazał, że spadek zawartości skrobi i jednoczesny wzrost zawartości glutenu, białka i wartości wskaźnika sedymentacji Zelenye'go w reakcji na wzrost liczby ziarników na jednostce powierzchni wskazuje na warunki pogodowe w okresie po kwitnieniu, jako główne czynniki ograniczające potencjał pszenicy do produkcji asymilatów, niezależnie od

zasobów azotu w roślinie, czy też w glebie. Autor badań stwierdził również, że plon ziarna pszenicy większy od $5,668 \text{ t}\cdot\text{ha}^{-1}$ określony jako *równowagowy* dla procesów remobilizacji węglowodanów z części wegetatywnych pszenicy po kwitnieniu i fotosyntezy bieżącej, zależał istotnie od wydajności fotosyntezy bieżącej. W doświadczeniu wykazano, że różnica w sposobie gospodarki asymilatami między odmianami wynikała z roli źdźbła. Odnotowany typ gospodarki odmiany Astoria w stosunku do pozostałych odmian wynikał z większej zawartości N, P, K, Mg i Zn a jednocześnie najmniejszej Ca w liściach pod koniec fazy kłoszenia. Autor badań stwierdził ponadto, że remobilizacja azotu z części wegetatywnych do ziarna była głównym czynnikiem określającym plon ziarna. Według Doktoranta potencjał odmian pszenicy do pobierania azotu z gleby począwszy od końca fazy kłoszenia zwiększa zarówno aktywność fotosyntetyczną, jak i warunkuje zawartość azotu w ziarnie. Ostatnim spostrzeżeniem Autora badań jest zalecenie, aby wskaźniki gospodarki suchą masą i azotem w łanie pszenicy zostały wykorzystane do oceny przydatności odmian do produkcji w określonych warunkach środowiskowo-agrotechnicznych.

Wykaz literatury zamieszczony w rozdziale 10. LITERATURA sporządzony jest bardzo starannie. Chociaż nie ustrzeżono się pomyłek, co wykazano w uwagach szczegółowych. Wysoko oceniam również to, że w rozprawie zdecydowana większość wykorzystanych pozycji piśmiennictwa naukowego została opublikowana w ostatnich latach.

4. Uwagi szczegółowe

Studiując bardzo ciekawą dysertację dostrzeżono kilka błędów bądź nieścisłości, które z obowiązku recenzenta chcę przekazać Autorowi pracy.

- Streszczenie, Summary, Akronimy nie powinny podlegać numeracji. Numer 1 należało podporządkować dla Wstępu.
- Do Wstępu zaliczono podrozdział Przegląd literatury. Celowe wydaje się w tym miejscu wydzielenie Przeglądu literatury jako odrębnego rozdziału.
- W spisie treści dotyczącym Metodyki występuje inna treść i kolejność podrozdziałów niż w rozdziale Metodyka.

- Pochwalam stosowanie odrębnej numeracji rycin i tabel dla każdego rozdziału, co czyni porządek w pracy. Jednak pierwszy numer numeracji tabeli czy ryciny powinien być zgodny z numerem rozdziału.
- W rozdziale Wyniki badań (7), str. 81, rycina jest źle ponumerowana, jest 4.2., a powinno być 4.5.
- W pracy znajdują się cztery cytowania Gouis i in. 2000 (str. 45), Hawkesford i in. 2010 (str. 48), Lehmann i Wysocka 1989 (str. 65), Perkowski i in. 2007 (str. 173), których brak jest w spisie literatury.
- W spisie literatury spotyka się zapis w złej kolejności alfabetycznej, szczególnie w przypadku nazwisk na literę S. Sporadycznie pomyłony jest także rok, np. poz. 172 – Serrago i in... 2009, w tekście jest Serrago i in. 2013.
- W spisie literatury znajduje się kilka pozycji, na które brak powołania w pracy. W maszynopisie pracy zaznaczyłam te pozycje.

Pragnę zaznaczyć, że powyższe uwagi, często o charakterze redakcyjnym, w niczym nie umniejszają wartości merytorycznej recenzowanej pracy.

5. Podsumowanie

W podsumowaniu należy stwierdzić, że przeprowadzone przez mgr inż. Marcina Łańskiego bardzo obszerne i na wysokim poziomie badania oraz przygotowana w oparciu o uzyskane wyniki rozprawa doktorska zasługuje na duże uznanie. Badania zostały wykonane poprawnie pod względem metodycznym. Dysertacja została napisana językiem nie budzącym zastrzeżeń. Wyniki są dobrze opracowane i czytelnie zaprezentowane. Uzyskane dane Autor zamieścił w przejrzystych tabelach i na rycinach. Sposób interpretacji otrzymanych rezultatów badań oraz dyskusja wyników z dobrze dobraną literaturą świadczy o dobrym przygotowaniu merytorycznym Doktoranta. Forma opracowania dysertacji oraz duża swoboda z jaką Autor porusza się w omawianym temacie świadczą o umiejętności poprawnego projektowania i prowadzenia prac badawczych, dobrym opanowaniu warsztatu badawczego oraz umiejętności krytycznej interpretacji wyników przez mgr inż. Marcina Łańskiego. Dysertacja tworzy spójną i logiczną całość. Kompleksowe podejście do podjętego tematu badawczego zasługuje na uznanie.

Rozprawa doktorska mgr inż. Marcina Łańskiego jest oryginalną pracą badawczą, wnoszącą duży wkład w rozwiązanie problemów naukowych dotyczących nawożenia azotem i stosowania ochrony fungicydowej w czterech testowanych odmianach pszenicy ozimej. Zamieszczone w recenzji uwagi o charakterze pozamerytorycznym i porządkowym nie obniżają mojej wysokiej oceny rozprawy doktorskiej mgr inż. Marcina Łańskiego.

6. Wniosek końcowy

Na podstawie przeprowadzonej oceny formalnej, metodycznej i merytorycznej rozprawy doktorskiej mgr inż. Marcina Łańskiego pt. „Ocena gospodarki azotowej czterech odmian pszenicy ozimej w okresie przed i po kwitnieniu na tle poziomu ochrony łanu”, wykonanej pod kierunkiem prof. dr hab. Witolda Grzebisza, stwierdzam, że praca stanowi oryginalne osiągnięcie naukowe i wnosi do Dyscypliny Rolnictwo i Ogrodnictwo wiele nowych aspektów poznawczych i użytecznych.

Recenzowana praca spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim w świetle przepisów Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003 nr 65 poz. 595) z późniejszymi zmianami w brzmieniu z dnia 15 września 2017 r. (Dz.U. 2017 poz. 1789), zgodnie z art. 179 ust.1 Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1669). Biorąc powyższe pod uwagę, stawiam wniosek do Rady Dyscypliny Rolnictwo i Ogrodnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu o przyjęcie rozprawy i dopuszczenie Pana mgr inż. Marcina Łańskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Ze względu na bardzo szeroki zakres badań i wysoki poziom merytoryczny pracy doktorskiej proszę o wyróżnienie jej stosowną nagrodą.

Hanna Klikocka

Lublin, dnia 01.06.2021 r.

Prof. dr hab. Hanna Klikocka

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
ul. Wojska Polskiego 28
60-637 Poznań

Poznań, dnia 31-05-2021

Wydział Inżynierii Środowiska
Numer rejestru: **DWRB/535/2021/00094**

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Niniejszym zaświadcza się, że Pan **Konrad Tomaszewski** nr albumu **132996**, urodzony **07 marca 1996** w miejscowości **Walcz**, imię ojca **Waldemar**, jest studentem **3** semestru studiów **stacjonarnych drugiego stopnia** w roku akademickim **2020/21**, prowadzonym na Wydziale Rolnictwa i Bioinżynierii.

Kierunek studiów: **ekoenergetyka**
Nauka studenta trwa **1,5 roku**
Data rozpoczęcia studiów: **28-02-2019**
Przewidywany termin ukończenia studiów: **14-09-2021**

Zaświadczenie wydaje się na prośbę zainteresowanego.

STARSZY SPECJALISTA

Budka
mgr inż. Danuta Budka

.....
Podpis